

יום א', י"ד בטבת תשס"ה (26 בדצמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

שבוע שמח ושבוע טוב!

היום, **י"ד בטבת**, ממשיכים במסעינו החודשי אל חקר שבטי ישראל. אך, הפעם, פונים לכיוון אחר – להבאה בתור בלידות של נשי יעקב, והנה **בת** – דינה:

"... כי ילדתי לו ששה בנים ותקרא את שמו זבולון. ואחר, ילדה בת, ותקרא את שמה **דינה**."
[בראשית ל' 20-21]

דינה - דינה בת יעקב מאשתו **לאה**. מספרים חז"ל שכשהיתה לאה מעוברת בפעם ה-7, דנה דין בעצמה ואמרה לפני ה': הלוא אני ילדתי ששה בנים, השפחות ארבעה [כל אחת שניים]; אם ולד זה יהיה זכר – תהא אחותי **רחל** פחותה מן השפחות (כי סה"כ עתידים להיות 12 שבטים). מיד נהפך לנקבה, ועל-שם זה נקראת "דינה". [ילקוט שמעוני, ויצא ל'] כשחנה יעקב בעיר שכם, (אחרי שובו עם כל משפחתו מ-20 שנות הגלות אצל לבן), יצאה דינה לראות בבנות הארץ שיצאו במחולות. בראות שכם, בנו של חמור שהיה מושל הארץ, את יופיה, לקחה לביתו ועינה אותה. אח"כ ביקשו חמור ושכם מיעקב ובניו שיתנו את דינה לאשה לשכם תמורת "מוהר ומתן" הרבה וסחר חופשי בארץ [נשמע מוכר...?], ואולם [לבני יעקב חרה מאד עיניו אחותם. הם הציעו בעורמה [אונקלוס מתרגם זאת כ"בחכמה"] לשכם ולאביו שיימולו, הם וכל בני העיר, ואז תינתן דינה לשכם. בני העיר מלו את עצמם, וביום ה-3 למילתם "בהיותם כואבים", הרגום שמעון ולוי, שחררו ולקחו את דינה מבית שכם ובזזו את העיר [בראשית ל"ד]. המדרש אומר כי דינה ילדה משכם את **אסנת**, שהיתה אח"כ אשת יוסף במצרים.

הרבה נתלבטו חז"ל והמפרשים כיצד לבאר הולדת אחד עשר בנים ובת אחת בשבע שנים [רק בנימין נולד בארץ-ישראל]. לא נבאר כאן את שיטותיהם, אלא רק נעיר על נקודה אחת מעניינת, שעמד עליה ה'אבן-עזרא' בפירושו על פסוק כ"א: **ואחר ילדה בת** – "יש אומרים כי עם זבולון היתה בבטן אחת". כלומר, דינה וזבולון היו תאומים, ובזה הוא מצמצם את מספר ההריונות של לאה, וכמובן גם את מספר השנים הכולל של כל הריונותיה. הטעם שהוא מביא את הדעה "יש אומרים", אין ה'אבן-עזרא' מבאר כאן; אך בפרשת **שמות** [ב' 2] הוא מוסיף: "... ודינה בבטן אחת נולדה עם זבולון, על כן מילת ואחר ילדה בת [בראשית ל', כא], כמו 'ואחרי כן יצא אחיו' (בלידת יעקב - שם, כ"ה 26), שלא זכר **ותהר** לכל אחד." ה'אבן-עזרא' עמד על כך שהתורה לא כתבה "ותהר עוד לאה ותלד בת", כעין שכתבה לגבי ששת בניה הקודמים, אלא כתבה 'ואחר ילדה בת', בלא הריון [נוסף]; ללמדנו שדינה נולדה עם זבולון באותו הריון. לפי זה "ואחר, ילדה בת" מתבאר כהפרש של דקות ספורות.

ובאשר מעשה שמעון ולוי בשכם... האם אפשר לסלוח למעשי שמעון ולוי ולהצדיקם? האם השיטה הערכית והמשפטית בישראל, בעבר והיום, משלימה עם מעשי רצח וביזה ושבי של בני עיר שלמה, כולל נשים וטף, כתגמול על מעשה אחד מבני העיר, אף אם הוא בן הנשיא? אמות המוסר והקוד הערכי שנהגו שמעון ולוי על פיהם ותגובת יעקב ובניו למעשיהם עומדים למבחן מאז: האם עמד יעקב במבחן כמצופה ממנו? האם שאר בניו נקיים? אגב זאת, נבחנת

"לדוד מזמור, לה' הארץ ומלואה, תבל ויושבי בה." [תהלים כ"ד 1]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום ראשון

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

יום א', י"ד בטבת תשס"ה (26 בדצמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

עמדת התורה ופרשניה נוכח שפיכות הדמים, השבי והביזה כנקמה על הפגיעה החמורה באחותם: האם המעשים הללו ראויים להיות מקובלים על פי איזו שהיא אמת מידה? [מחר...]

"לדוד מזמור, לה' הארץ ומלואה, תבל ויושבי בה." [תהלים כ"ד 1]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום ראשון

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל